

SPECIALIZAČNÍ SEMINÁŘ K HOSPODÁŘSKÝM, SOCIÁLNÍM A NÁBOŽENSKÝM DĚJINÁM 18. AŽ 20. STOLETÍ II

Hospodářské dějiny (18.-19. století)

Vyučující: PhDr. Josef Grulich, Ph.D. (1.3., 8.3., 15.3., 22.3)

1. Zemědělství (rostlinná výroba, chov dobytka – specializace, mechanizace, intenzifikace).
2. Období úpadku a „renesance“ rybníkářství.
3. Průmysl (manufakturní výroba, průmyslová revoluce, vznik industriálních center).
4. Koněspřežné dráhy, železniční doprava.

Hospodářské dějiny (20. století)

Vyučující: PhDr. et PaedDr. Jiří Dvořák, Ph.D. (29.3., 12.4., 19.4., 26.4.)

1. Zemědělství a jeho kolektivizace (padesátá léta 20. století, vznik Strojních traktorových stanic/STS a Jednotných zemědělských družstev/JZD a Státních statků/StS a jejich vliv na rostlinnou výrobu a chov dobytka, na vodní a lesní hospodářství), obnova soukromého hospodaření v českých zemích v zemědělství.
2. Průmyslová výroba a rozvoj průmyslových center v českých zemích (průmyslová odvětví, vývozní / exportní odvětví, vznik Centrálně plánované ekonomiky/CEP, obnova tržního hospodářství po roce 1989 v Česku).
3. Utváření moderní infrastruktury státu: silnice, železnice, dálnice, plyno-, ropo-, vodo-vody, telekomunikace, letištní soustava, vedení odpadních sítí a vliv ekologie.
4. Energetika a budování její soustavy, zdroje energií (uhlí, lignit, voda, zemní plyn, ropa, atom. jádro, bio- a eko-technologie), privatizace ekonomiky v Česku.

Dějiny školství a vzdělanosti (18.-20. století)

Vyučující: Doc. PhDr. Miroslav Novotný, CSc. (3.5., 10.5., 17.5., 24.5.)

1. Dějiny školství a vzdělanosti - pojetí a metody, prameny a literatura (česká i zahraniční), badatelské okruhy a témata.
2. Procesy, osoby a instituce: učenec, vzdělanec a intelektuál, profesor, kantor a učitel, akademie a učené společnosti, university, gymnasia a elementární školství; konfesionalizace, laicizace a demokratizace školství, výchova a školský systém, stát a vzdělání.
3. Proměny evropské vzdělanosti od renesance k moderní době.
4. Školství v českých zemích v letech 1556 (1622)-1918.

Doporučená literatura:

Hospodářské dějiny (18.-19. století)

a) zemědělství

- JAKUBEC, I. – JINDRA, Zdeněk, Dějiny hospodářství českých zemí, Praha 2007, s. 95-153.
KUBAČÁK, A., Dějiny zemědělství v českých zemích I-II, Praha 1994.
KUTNAR, F., Malé dějiny brambor, Pelhřimov², 2005.
KROFTA, K., Dějiny selského stavu, Praha 1949².
LOM, F., Přehled dějin zemědělské výroby v českých zemích, Praha 1972.
PETRÁŇ, J., Rolník v evropské tradiční kultuře, Praha 2000.
VILÍKOVSKÝ, V., Dějiny zemědělského průmyslu v Československu, Praha 1936.

b) novodobé rybníkářství

- ANDRESKA, J., Rybářství a jeho tradice, Praha 1987.
BERKA, R., Vodňanská rybářská minulost a přítomnost, Vodňany 1985.
HULE, M., Rybníkářství na Třeboňsku. Historický průvodce, Třeboň 2003².
JIROUŠEK, B., K problematice třeboňského rybníkářství v 19. století, Dějiny vědy a techniky 5, 1998, s. 56-58.
SEKERA, J., Rybníky na Blatensku, Blatná 2000.
ŠUSTA, J.: Pět století rybníčního hospodářství v Třeboni. Příspěvek k dějinám chovu ryb se zvláštním zřetelem na přítomnost, Třeboň 1995².

c) manufakturní a průmyslová výroba

- BEDNÁŘ, K., Rozmístění průmyslu v českých zemích na počátku 20. století (1902), Praha 1970.
DUDEK, F., Utváření základů zemědělskoprámyslového komplexu v procesu kapitalistické industrializace českých zemích, Hospodářské dějiny 9, 1982, s. 7-57.
HORSKÁ-VRBOVÁ, Pavla, Český průmysl a tzv. druhá průmyslová revoluce, Praha 1965.
JAKUBEC, I. – JINDRA, Zdeněk, Dějiny hospodářství českých zemí, Praha 2007, s. 155-246.
KLÍMA, A., Manufakturní období v Čechách, Praha 1955.
NOVOTNÝ, K, Rozmístění manufakturní výroby v Čechách kolem r. 1720, Hospodářské dějiny 11, 1983, s. 5-94.
MRÁZEK, O., Vývoj průmyslu v českých zemích a na Slovensku od manufaktury do roku 1918, Praha 1964.
PAULINYI, Á., Průmyslová revoluce. O původu moderní techniky, Praha 2003.

d) železniční doprava

- HAJN, I., Koněspřežná dráha České Budějovice – Linec – Gmunden, České Budějovice 2004.
HLAVAČKA, M., Dějiny dopravy v českých zemích v období průmyslové revoluce, Praha 1990.
HONS, J., Dějiny dopravy na území ČSSR, Bratislava 1975.
HONS, J. (ed.), Čtení o severní dráze císaře Ferdinanda, Praha 1991.
TÝŽ, Velká cesta: čtení o dráze olomoucko-pražské, Praha 2007.
KREJČÍK, M., Po stopách našich železnic, Praha 1990.

Hospodářské dějiny (20. století)

- GERŠLOVÁ, J. – SEKANINA, M., *Lexikon našich hospodářských dějin. 19. a 20. století v politických a společenských souvislostech*, Praha 2003.
- KOMLOSY, A. – BŮŽEK, V. – SVÁTEK, F. (edd.), *Kultury na hranici. Jižní Čechy – Jižní Morava - Waldviertel - Weinviertel*, Wien, Waidhofen an der Thaya 1995.
- KUBŮ, E. – ŠOUŠA, J. (edd.), *Finanční elity v českých zemích (Československu) 19. a 20. století*, Praha 2008.
- MYŠKA, M. (edd.), *Historická encyklopedie podnikatelů Čech, Moravy a Slezska do poloviny XX. století, I-II*, Ostrava 2003, 2008.
- PRŮCHA, V. (edd.), *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918-1992, I-II*, Brno 2004, 2009.
- STOCKÝ, J., *Jižní Čechy. Kulturní, hospodářský, sociální vývoj a stav. Program regionální práce*, Praha 1937.
- ŠTAIF, J. (ed.), *Moderní podnikatelské elity – metody a perspektivy bádání*, Praha 2007.
- ZWETTLER, O., *Historickogeografický obraz jižních Čech v letech 1900-1914*, Brno 1984.
- ŽÁKAVEC, T., *Lanna. Příspěvek k dějinám hospodářského vývoje v Čechách a v Československu*, Praha 1936.

Dějiny školství a vzdělanosti (18.-20. století)

- BAHENSKÁ, M., *Počátky emancipace žen v Čechách. Dívčí vzdělávání a ženské spolky v Praze v 19. století*, Praha 2005.
- BOBKOVÁ-VALENTOVÁ, K., *Každodenní život učitele a žáka jezuitského gymnázia*, Praha 2006.
- BOROVÍČKOVÁ, J. - STOČES, J., *Nové metody - prosopografie*, in: Borovičková, J.-Stoček, J. (edd.), *Studie a články. K dějinám vědy a vědeckých institucí*, Praha 2002, s. 47-61.
- BURKE, P., *Společnost a vědění. Od Gutenberga k Diderotovi*, Praha 2007.
- COHEN, G. B., *Education and Middle-Class Society in Imperial Austria 1848-1918*, West Lafayette 1996.
- ČORNEJOVÁ, I. (ed.), *Dějiny Univerzity Karlovy II, 1622-1802*, Praha 1995.
- DAWSON, CH., *Krise západní vzdělanosti*, Praha 1992.
- ENGELBRECHT, H., *Geschichte des österreichischen Bildungswesens. Erziehung und Unterricht auf dem Boden Österreichs II-IV*, Wien 1983-1986.
- FLOSS, P., *Proměny vědění*, Praha, 1987.
- Le GOFF, J., *Intelektuálové ve středověku*, Praha 1999.
- HANZAL, J., *Ferdinand Kindermann von Schulstein (1740-1801), školský reformátor a osvícenský duchovní*, Kostelní Vydří 1998.
- HAUBELT, J., *České osvícenství*, Praha 2004².
- HAVRÁNEK, J. (ed.), *Dějiny Univerzity Karlovy III., 1802-1918*, Praha 1997.
- HAVRÁNEK, J., *Česká, polská a slovenská inteligence v Rakousko-Uhersku. Srovnávací studie*, in: Česká akademie věd a umění 1891-1991. Sborník příspěvků k 100. výročí zahájení činnosti, Praha 1993, s. 29-53;
- HOLINKOVÁ, J., *Městská škola na Moravě v předbělohorském období. Příspěvek ke kulturním dějinám Moravy*, Acta Universitatis Palackianae Olomucensis, Historica 12, 1967.
- HOLÝ, M., *Výchova a vzdělání české a moravské šlechty v 16. a v první třetině 17. století*, Folia Historica Bohemica 21, 2005, s. 111-209.
- HROCH, M., *Na prahu národní existence. Touha a skutečnost*, Praha 1999.

- CHARLE, Ch., *Intelektuálové v Evropě 19. století*, Praha 2004.
- KÁDNER, O., *Školství v Republice Československé*, in: V. Dědina - O. Kádner (edd.), *Československá vlastivěda X*, Praha 1931, s. 7-222.
- KÁDNER, O., *Vývoj a dnešní soustava školství I-IV*, Praha 1928-1938.
- KÁDNER, O., *Dějiny pedagogiky I-III*, Praha 1923-1924.
- KUHN, T. S., *Struktura vědeckých revolucí*, Praha 1997.
- LISSMANN, K. P., *Teorie nevzdělanosti: omyly společnosti vědění*, Praha 2008.
- LOWE, R., *History of Education I-IV*, London - New York 2000.
- MAREK, J., *Česká moderní kultura*, Praha 1998.
- Místo národních jazyků ve výchově, školství a vědě v habsburské monarchii 1867-1918*,
Práce z dějin vědy 11, Praha 2003.
- MORKES, F., *Historický přehled postavení maturitní zkoušky a analýza jejích funkcí*,
Praha 2003.
- MORKES, F., *Kapitoly o školství, o ministerstvu a jeho představitelích. Období let 1848-2000*, Praha 2002.
- NOVOTNÝ, M. (edd.), *Dějiny vyššího školství a vzdělanosti na jihu Čech. Od středověkých počátků do současnosti*, České Budějovice 2006.
- PETRÁŇ, J., *Nástin dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze (do roku 1948)*,
Praha 1984.
- POKORNÝ, J., *Lidová výchova na přelomu 19. a 20. století*, Praha 2003.
- De RIDDER-SYMOENS, H. (ed.), *A History of the University in Europe II. Universities in Early Modern Europe (1500-1800)*, Cambridge 1996.
- RÜEGG, W. (ed.), *A History of the University in Europe III. Universities in the Nineteenth and Early Twentieth Century (1800-1945)*, Cambridge 2004.
- STOČES, J., *Hlavní směry současné historiografie středověkých univerzit. Přehled střeoevropské historické produkce po roce 1989 s důrazem na předhusitské pražské univerzity*, Český časopis historický 102, 2004, s. 348-371.
- SVATOŠ, M., *Místo „dějin vzdělanosti“ v poválečné české historiografii*, in: H. Barvíková-D. Pazdera (edd.), *K dějinám vědy a vědeckých institucí. Práce z Archivu Akademie věd, řada A, sv. 7*, Praha 2002, s. 13-22.
- SVOBODNÝ, P. - HAVRÁNEK, J. (edd.): *Profesionalizace akademických povolání v českých zemích v 19. a první polovině 20. století*, Praha 1996.
- ŠAFRÁNEK, J., *Školy české. Obraz jejich vývoje a osudů I-II*, Praha 1913-1918.
- TROJAN, J., *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17.-19. století. Jejich sociální postavení, společenská funkce a význam ve vývoji národní hudební kultury*, Brno 2000.
- URBAN, O., *Ke genesi novodobého českého vzdělanectva*, in: Česká akademie věd a umění 1891-1991, Sborník příspěvků k 100. výročí zahájení činnosti, Praha 1993, s. 17-27.
- WINTER, Z., *Děje vysokých škol pražských od secesí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409-1620)*, Praha 1987.
- WINTER, Z., *O životě na vysokých školách pražských knihy dvoje. Kulturní obraz XV. a XVI. století*, Praha 1899.
- WINTER, Z., *Život a učení na partikulárních školách v Čechách v XV. a XVI. století. Kulturně-historický obraz*, Praha 1901.
- ZILYNSKÁ, B.: *Prameny a pomůcky ke studiu dějin vzdělanosti. Bilance a desiderata*, in: H. Barvíková-D. Pazdera (edd.), *K dějinám vědy a vědeckých institucí. Práce z Archivu Akademie věd, řada A, sv. 7*, Praha 2002, s. 23-35.